

Stenografični zapisnik

sedme seje

deželnega zbora kranjskega v Ljubljani

dné 16. decembra l. 1885.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar Gustav grof Thurn in deželnega glavarja namestnik Peter Grasselli. — Vladni zastopnik: Deželni predsednik Andrej baron Winkler. — Vsi članovi razun: Knezoškof dr. Jakob Missia, Edvard Dev, Janez Murnik.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika o VI. deželno-zborni seji dné 14. decembra l. 1885.
2. Naznanila deželno-zbornega predsedstva.
3. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o §. 10. letnega poročila, zadevajoč osobne zadeve.
4. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Šuklje-ta, gledé prenaradbe deželnega volilnega reda.
5. Priloga 40. — Poročilo finančnega odseka o §. 1. marg. št. 2. letnega poročila, gledé naklade od žganih pijač.
6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu za l. 1884. (k prilogi 11.).
7. Ustno poročilo finančnega odseka o §. 9. letnega poročila, zadevajoč ustanove.
8. Ustno poročilo finančnega odseka o peticijah:
 - a) občine Prevoje za podporo za poplačanje bolnišnih stroškov po Francetu Klopčiču;
 - b) Marijine bratovščine v Ljubljani za podporo;
 - c) kraškega komiteja avstr. turistnega kluba na Dunaji, gledé podpore za osuševanje Planinske doline;
 - d) podpornega društva rudarskih akademikov v Ljubnem za podporo;
 - e) Hiti Matije, bivšega učitelja, za milostno pokojnino;

Stenographischer Bericht

der siebenten Sitzung

des krainischen Landtages zu Laibach

am 16. Dezember 1885.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Gustav Graf Thurn und Landeshauptmannstellvertreter Peter Grasselli. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Freiherr v. Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Eduard Dev, Johann Murnik.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolls der VI. Landtags-Sitzung vom 14. Dezember 1885.
2. Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
3. Mündlicher Bericht des Rechenschaftsberichts-ausschusses über §. 10 des Rechenschaftsberichtes, betreffend die Personalien.
4. Begründung des selbstständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Šuklje, betreffend die Änderung der Landtagswahlordnung.
5. Beilage 40. — Bericht des Finanzausschusses über §. 1, Marg. Nr. 2, des Rechenschaftsberichtes, betreffend die Auflage von gebrannten Flüssigkeiten.
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsab-schluß der Landes-Obst- und Weinbauschule in Slap pro 1884 (zur Beilage 11.).
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über §. 9 des Rechenschaftsberichtes, betreffend Stiftungen.
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über Petitionen:
 - a) der Gemeinde Prevoje um Unterstützung zu den Spitals-Verpflegskosten für Franz Klopčič;
 - b) der Marien-Bruderschaft in Laibach um Subvention;
 - c) des Karst-Comité des österr. Touristen-Clubs in Wien um Subvention für Entwässerungsarbeiten im Planina-thale;
 - d) des Unterstützungsvereines der Hörer an der k. k. Bergakademie in Leoben um Subvention;
 - e) des Hiti Mathias, gewesenen Lehrers um Gnadenpension;

- f) Medic Jakoba, grobokopa na ljubljanskem pokopališči, za povikšanje letne odškodnine za pokopavanje v deželni bolnici umrlih;
- g) Pirnat Jarneja, ljudskega učitelja v Prečni, za 2. in 3. starostno doklado;
- h) Vincencijevega društva v Ljubljani za podporo;
- i) Arko Matije, nadučitelja v Hrenovicah, za 3. starostno doklado in povračilo 56 gld. 65 kr. starostne doklade;
- k) društva v podporo dijakov v Rudolfovem za podporo;
- l) Matice Slovenske v Ljubljani za podporo;
- m) društva „Narodne šole“ v Ljubljani za podporo;
- n) društva v podporo bolnih vseučilišnikov na Dunaji za podporo;
- o) Ivana Tomšiča, urednika „Vrtec“, za podporo;
- p) Vesel Ferdinanda, učenca na akademiji za umetnosti v Monakovem, za podporo;
- r) Ažbe Antona, slikarja v Monakovem, za podporo.

Obseg: Glej dnevni red, razun točke 5.

Seja se začne ob 10 $\frac{1}{2}$ uri.

- f) des Medic Jakob, Todtengräbers am Laibacher Friedhofe, um Erhöhung der Jahresentlohnung für Beerdigung der im Spitale verstorbenen Individuen;
- g) des Pirnat Bartholomäus, Volksschullehrers in Predna, um Bewilligung der 2. und 3. Dienstalterszulage;
- h) des Vincentius-Vereines in Laibach um Subvention;
- i) des Arko Mathias, Oberlehrer in Hrenovic, um Bewilligung der 3. Dienstalterszulage und Vergütung von 56 fl. 65 fr. an Dienstalterszulagen;
- k) des Studenten-Unterstützungsvereines in Rudolfswerth um Subvention;
- l) der „Matica Slovenska“ in Laibach um Subvention;
- m) des Vereines „Narodna šola“ in Laibach um Subvention;
- n) des Vereines zur Unterstützung kranker Universitäts Hörer in Wien um Subvention;
- o) des Tomšič Johann, Redacteurs des „Vrtec“, um Subvention;
- p) des Vesel Ferdinand, Schülers an der Akademie für bildende Künste in München, um Subvention;
- r) des Ažbe Anton, Malers in München, um Subvention.

Inhalt: Siehe Tagesordnung, mit Ausnahme des Punktes 5.

Beginn der Sitzung 10 $\frac{1}{2}$ Uhr.

Landeshauptmann:

Ich constatire die Beschlussfähigkeit des hohen Hauses und eröffne die Sitzung.

Ich bitte den Herrn Schriftführer das Protokoll der letzten Sitzung zu verlesen.

1. Branje zapisnika o VI. deželno-zborni seji dne 14. decembra l. 1885.

1. Lesung des Protokolls der VI. Landtagsitzung vom 14. Dezember 1885.

(Zapisnikar here zapisnik VI. seje v nemškem jeziku — der Schriftführer verliest das Protokoll der VI. Sitzung in deutscher Sprache.)

Wünscht Jemand der Herren eine Berichtigung des eben vernommenen Protokolls?

(Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Somit erkläre ich das Protokoll der letzten Sitzung für genehmigt.

2. Naznanila deželno-zbornega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Landeshauptmann:

Ich habe die Ehre dem hohen Hause folgende Petitionen vorzulegen:

Jerše Alojzi, nadučitelj v Trebnjem, prosi denarne podpore ali 100 gld. predplače. Izročil gospod poslanec dr. Papež. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Kristan Karl, Werkmeister im Zwangsarbeits Hause, bittet um eine Remuneration. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Weiters ist mir vom hohen Landespräsidium eine Note zugekommen, in Angelegenheiten der Überwachung der Viehmärkte auf dem Lande. Diese Note steht mit §. 3, Marg. Nr. 8, in Verbindung und ich beantrage deren Zuweisung an den volkswirtschaftlichen Ausschuss.

(Obvelja — Angenommen.)

3. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o §. 10. letnega poročila, zadevajoč osobne zadeve.

3. Mündlicher Bericht des Rechnungsausschusses über §. 10 des Rechnungsausschusses, betreffend die Personalien.

(Deželnega glavarja namestnik Grasselli prevzame predsedstvo — Landeshauptmann = Stellvertreter Graf Grasselli übernimmt den Vorsitz.)

Deželnega glavarja namestnik Grasselli:

Prosim gospoda poslanca dr. Sterbenca, da nam o tej točki dnevnega reda poroča.

Poročevalec dr. Sterbenec:

Na mestu gospoda poslanca in poročevalca Dev-a, ker ga ni tukaj, imam čast poročati o 10. paragrafu letnega poročila deželnega odbora.

Prva točka zadeva smrt deželnega poslanca gosp. Karola Rudeža.

Rajnci poslanec gosp. Karol Rudež, vit. Fran-Josipovega reda, umrl je dne 21. januarija 1885. On je bil zvest prijatelj, gorak národnjak, čist v svojem značaju tako privatno kakor očitno, skozi in skozi brez madeža.

Odsek za letno poročilo nasvetuje torej, da se ta točka na znanje vzame, da tudi tukaj vrlemu ranjcemu ohranimo hvaležen spomin.

Marg. št. 2. o §. 10. nam pove, da je deželni odbor vsled sklepa deželnega zbora nastavlil drugega tajnika in imenoval dozdanjega deželnega koncipista Josipa Pfeiferja, ter mu ob enem plačo od 1100 gl. na 1300 povekšal.

Marg. št. 3. v istem §. nam pove razloge, zakaj je deželni odbor Janeza Kozjeka zopet v službo prevzel. Ker se s tem deželi škoda povrne, je bilo to tudi prav.

In št. 4. v tem §. kaže, da se je letno izplačevanje udovi Mariji Lušin ustavilo, ker se ji je izplačala odpravilna miloščina 120 gl. Odsek za letno poročilo priporočuje, naj slavni deželni zbor ves §. 10. na znanje vzeti blagovoli.

Deželnega glavarja namestnik Grasselli:

Otvorjam generalno debato. Želi kdo govoriti?

Deželni glavar:

Prosim besede!

Slavni zbor! Kakor je visokemu zboru znano, so deželni uradniki in služabniki pred nekaj dnevi peticijo slavnemu zboru izročili, v kateri prosijo, da bi se njih plače povekšale in njih gmotno stanje zboljšalo. Jaz sem si pri §. 10. letnega poročila sprositi besedo v to svrhu, da dotično prošnjo toplo priporočam slavnemu zboru. Samo na sebi je umevno, da se jaz kot načelnik deželnih uradov zanimam za blagostanje uradnikov in služabnikov in da želim, da bi deželi službujoči bili srečni in zadovoljni, ker zadovoljnost spodbuja delavnost in stori, da se delo z veseljem opravlja.

Peticiji priloženi izkaz dokazuje, da so plače naših uradnikov in služabnikov v primeri s plačami uradnikov drugih dežel nekoliko nižje; razun tega uživajo po drugih deželah uradniki in služabniki tu in tam osebne doklade in doneske za stanovanje. Diferenca plač bila bi še večja, ko bi se plače česke, moravske ali avstrijske kronovine primerjale s plačami naših uradnikov in služabnikov; pa tudi dežele, katerih razmere so naši bolj enake, kakor Šlezija, Koroško, oziroma Štajerska, dajejo višje plače.

Kakor jaz previdim, so naši uradniki na najnižjih stopnjah — pa tudi deloma na višjih — ko-

likor toliko v materijelnih stiskah in nadlogah. Med 24 uradniki je 23 oženjenih, ti imajo rodbine, obilo otrok preskrbeti in uzgojevati. Obleka, stanovanje, kurjava in živež, vse se je podražilo, sploh so se vse potrebe pohištva v ceni povikšale. Življenje v glavnem mestu je, kar nobeden ne more tajiti, iz različnih vzrokov dražje kakor na deželi. V normalnih razmerah uradnik s svojo plačo — posebno nižji — težko shaja, če k temu še kaka nezgoda uradnika zadene, postavim kaka bolezen ali kaka druga nesreča, potem uradnik v dolgove nezadolženo zabrede, katerih se pri svojih skromnih dohodkih ne more več znebiti. Ugovarjalo bi se znabiti, saj deželni zbor vsako leto 600 gld. denarne podpore za uradnike privoli. Res je to! Gospôda moja! 600 gld. med mnogobrojne uradnike različnih kategorij, služabnike in paznike (vseh skupaj je 43 oseb), je pač kmalu razdeljenih. Normale pa tudi določuje, da se le tistim uradnikom podpore dovoliti smejo, kateri bolezen ali nesrečo dokažejo. Kar pa remuneracije tiče, se le takim uradnikom dovoliti smejo, kateri so izvanredno delo opravili, katero ne spada v njih delokrog, ali pa za tako delo, katero je bilo posebno važno in koristno za deželo.

Weiters bitte ich das hohe Haus zu berücksichtigen, daß es bei den landschaftlichen Dienststellen nur eine geringe Vorrückung gibt, der Status ist eben klein, deshalb ein geringes Avancement. Die Beförderungsaussichten sind ungünstig. Betreffend die Geschäftssphäre haben sich die Agenden in allen Zweigen der Verwaltung vermehrt und sind umfangreicher geworden, davon können sich die Herren durch die Stückzahl beim Einreichungsprotokolle, die von Jahr zu Jahr zunimmt, überzeugen.

Auch haben, mit Ausnahme der zwei Beamten des Bauamtes, die landschaftlichen Beamten keine Commissionen, womit einige Benefizien verbunden sein dürfen. —

Nun komme ich auf einen Umstand zu sprechen, worüber ich meine subjective Meinung zum Ausdruck zu bringen mir erlauben werde. Die Beamten der Buchhaltung sind wiederholt eingeschritten, daß ihnen die gleichen Amtsstunden vorgeschrieben würden, wie den Kassabeamten, und zwar von 8 Uhr Früh bis 2 Uhr Nachmittags. Für den Dienst glaube ich, hätte diese Änderung der Amtsstunden der Buchhaltung nichts Nachtheiliges für sich, weil die Kassa und die Buchhaltung correspondirende Ämter sind, und bei gleichzeitiger Amtirung Manches im kurzen Wege abgethan werden könnte. Durch Gewährung der Amtsstunden von 8—2 Uhr könnten die Beamten der Buchhaltung durch Nebenbeschäftigungen sich Nachmittags ein Nebeneinkommen verschaffen, selbstverständlich dürften solche Nebenbeschäftigungen der Dienstespragmatik gemäß auf das Dienstverhältnis keinen nachtheiligen Einfluß üben und müßten mit der Stellung des Beamten vereinbarlich sein, unbeschadet auch der Bestimmung der Dienstes-Instruction, daß die Beamten, wenn die Geschäfte es verlangen, auch außer den Amtsstunden sich verwenden lassen müssen. Bei einer Änderung der Amtsstunden der Buchhaltung wäre der §. 28 der Dienstespragmatik entsprechend zu modificiren.

Ich weiß nicht, ob der hohe Landtag geneigt sein werde, schon in dieser Session in eine Regulirung der Gehalte der landschaftlichen Beamten einzugehen, oder

ob der hohe Landtag sich bestimmt fühlen dürfte, eventuell den landschaftlichen Beamten provisorisch einen Theuerungsbeitrag zu bewilligen. Falls sich der hohe Landtag vorläufig zu einem Theuerungsbeitrage entschließen würde, möchten die Theuerungsbeiträge von den fixen Bezügen berechnet für das landschaftliche Hilfsamt, Landesbuchhaltung, Landeskasse, Landesbauamt, Landesanstalten, bei 5% rund 2031 fl., bei 10% 4062 fl., bei 15% 6093 fl. betragen, dabei ist der Theuerungsbeitrag als ein gleichmäßiger ohne Rücksicht auf Gehaltsabstufungen veranschlagt.

Es läßt sich erwarten, daß die finanziellen Opfer, welche das Land durch eine eventuelle Zubefferung der Bezüge bringen würde, die Beamten durch eine noch regere eifrigeren Thätigkeit einzubringen bemüht sein werden.

Was die Conduite und die Amtsthätigkeit der Herren Beamten anbelangt, so kann ich mich im Allgemeinen nur lobend aussprechen, die Herren beobachten Subordination und Decorum und erfüllen ihre Pflichten mit Eifer, Ausdauer und Gewissenhaftigkeit.

Ich beehre mich, die dem hohen Landtage unterbreitete Petition der landschaftlichen Beamten und Diener der Würdigung und Berücksichtigung des hohen Hauses bestens anzuempfehlen.

Deželnega glavarja namestnik Grasselli:

Želi še kdo besede k §. 10. (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Gospod poročevalec?

Poročevalec dr. Sterbenec:

V tej zadevi nimam od odseka nobenega mandata, kako postopati; vender kar zboljšanje materialnega stanja deželnih uradnikov zadeva, se strinjam s tem.

Deželnega glavarja namestnik Grasselli:

Glasovali bomo tedaj o nasvetu odseka za letno poročilo, da se §. 10., marg. št. 1.—4., na znanje vzame, ter prosim, da se gospodje, kateri se strinjajo s tem predlogom, blagovolijo vzdigniti. (Zgodi se — Geschieht.)

Predlog je sprejet.

(Deželni glavar prevzame predsedstvo — Landeshauptmann übernimmt den Vorsitz.)

4. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Šuklje-ta, gledé prenaredbe deželnega volilnega reda.

4. Begründung des selbstständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Šuklje, betreffend die Änderung der Landtagswahlordnung.

Deželni glavar:

Podeljujem gospodu poslancu Šuklje-ju besedo, da utemeljuje svoj samostalni predlog.

Poslanec Šuklje :

Slavni deželni zbor! Nisem nameraval, nasvet svoj utemeljevati na dolgo in široko. Ne čutim v sebi nikakega poželjenja posegati nazaj v mitologijo poletinskih državno-zborskih volitev ter rahlo-čutne duše plašiti s pripovedkami o grozodejstvih naših trinožkih okrajnih glavarjev. Tudi z zanimivimi razgovori ne morem zabavati visoke zbornice, tedaj sem bil sklenil, stopiti precej *in medias res* ter direktno lotiti se predmeta samega.

Ali dve stvari, ki sta se pripetili minuli teden, omajali ste vse moje namere. V prvi vrsti — prednost gre iz kurtoizije čestiti opoziciji — vplivala je na me izjava, s kojo je gospod baron Apfaltrern označil stališče svoje stranke. Pogledal sem v stenogram, in tam našel sem zabeležene karakteristične besede njegove: „Dafs wir principiell uns ausſprechend miſſen gegen jede Ausdehnung des Wahlrechtes“. To se je bilo zgodilo pri priliki, da je gospod Klun bil utemeljeval samostalni svoj predlog o premembi §. 13. in 15. dež. volilnega reda. Odkrito rečem, da me je čudovita jasnost te izjave deloma osupnila, deloma obradostila. Kajti odslej more vender enkrat ponehati ona uprav predpustna burka, s kojo se je nam hotelo dokazati, da smo mi narodnjaki goli „nazadnjaki, protivniki svobode in napredka“, in da le na oni strani te deželne sobane posedajo generalni najemniki, rekel bi, „la ferme grosse“ novo-dobnega liberalizma. Ravno v tem oziru razpršila je izjava gospoda barona vso nejasnost in odkrito hvaležna mu mora biti narodna stranka za besede njegove. Ali na drugi strani morali smo sprevideti, da nasproti taki opoziciji, za katero so merodajni gospoda barona Apfaltrerna politični nazori, nič ne dosežemo, ako poskušamo, v meritornem oziru spremeniti deželni volilni red. Vsak poskus je gola potrata časa, saj je po §. 54. tega deželnega zakona vsaki manjšini, ki jedno četrtino znaša v našem deželnem zboru, na prosto voljo dano, preprečiti sleherno, bodisi še tako skromno in še tako pravično spremembo našega volilnega zakona.

Pa pripetila se je tekom minolega tedna še neka druga precej znamenita stvar, ki je tudi v notranji zvezi z mojim današnjim predlogom. Čestiti moj sosed, gospod kanonik Klun, stavil je namreč poseben predlog ter ga jako obširno utemeljeval v tej slavni zbornici. Izrečem le svoje subjektivno mnenje, da se vsebina njegovega nasveta dá diskutirati, ali način utemeljevanja mi ni ugajal, argumentacija — naravno, da se oziram le na stvarne argumente — mi ni imponirala. Kajti gospod predlagatelj pričakoval je od svojega nasveta, da se bode tem načinom neko jednako postopanje uživotvorilo po vsej deželi. In jaz rečem: jednako postopanje morda v poslovanji dotičnih političnih uradov, a z druge strani je vender čisto jasno, da bode ravno po tej poti volilni zakon zaukazal največjo dejansko nejednakost. Občinski volilni red in deželni volilni zakon razločujeta namreč v skupini mest in trgov med občinami s tremi in občinami z dvema volilnema razredoma. Glede prvih nasvetuje gospod kanonik, da gre v istih volilna pravica vsem onim, ki pripadajo I. in II. volilnemu razredu, iz tretjega pa le onim, ki plačujejo vsaj 5 gld. direktnega davka. V

ostalih občinah pa smejo voliti prvi dve tretjini vseh volilcev, uvrščenih po visokosti letnega cesarskega davka.

Dovolite tedaj, slavna gospôda, da Vam z jednim samim praktičnim vzgledom dokažem, kaka krivica se bi na ta način godila ravno večjim in premožnejšim občinam. Metlika na pr. — gotovo jedna premožnejših občin v naši deželi — je razdeljena na tri volilne okraje in kjer se v III. razredu nahajajo volilci celó s 15 gld. direktnega davka, davkoplačevalec s 4 gld. 99 kr. letnega davka ne bode imel volilne pravice; v istem volilnem okraju pa in v mnogo bolj revni občini si jo lahko zadobi volilec, ki niti jednega goldinarja ne plača direktnega davka, ako so namreč v dotični občini sami mali davkoplačevalci. Saj imamo v tem oziru dovolj praktičnihkušenj in dobro znamo, da tudi čestita opozicija baš v tej zadevi ni bila vedno tako bojazljivo skrupulozna, kakor bi se moglo soditi po prej omenjeni izjavi gospoda barona Apfaltrerna. Živo se spominjam na ono veliko leto, katero je z neizbrisnimi črkami zapisano v naši volilni kroniki, na l. 1877., ko se je posrečilo 5 % nemškega prebivalstva z raznimi prečudnimi sredstvi v manjšino potisniti ogromno slovensko večino 95 %. Takrat terali so plemeniti gospodje iz staroslavnih rodbin na volišče celó take davkoplačevalce, kateri niti 90 kr. direktnega davka niso plačevali. Iz vsega tega se razvidi, da se tudi pri naši čestiti opoziciji praksa čestokrat čisto drugače glasi nego nepristopne in preširne njene teorije.

Ozirajoč se na navedene razloge, se tedaj pač ne morem kar hipoma ogrevati za spremembo volilnega reda, nasvetovano po gosp. Klunu. Toda — utegnate mi ugovarjati — čemu tedaj stavljáš tak predlog, o kojem sam sodiš, da ne dovede do nobene meritorne reforme?! Istina je, da je niti nameraval nisem s svojim predlogom. Ne da bi zadovoljen bil s sedanjim volilnim redom, kateremu je navzlic volilni reformi l. 1883. vedno še utisnen pečat Schmerlingove umetne sisteme. Po mojem notranjem prepričanju so ravno pristranski deželni volilni redi jedna glavnih zaprek, katere zabranjujejo uspešni razvoj našega ustavnega življenja. Nadomestiti jih z drugimi pravičnejšimi določbami, bila bi častna naloga vsakemu avstrijskemu domoljubu te ali one narodnosti. Žalibog je izjava gosp. barona Apfaltrerna nas kmalu osvedočila, da v tem oziru nikakor ne moremo računati na lojalno sodelovanje nasprotne strani, in tedaj moram slovesno izjaviti, da moj nasvet nikakor ne meri na meritorne preuredbe volilnega zakona za vojvodino kranjsko.

Temveč čisto drugi nagibi so me napotili k mojemu nasvetu. Prosim, gospôda moja! blagovolite se spominati onega zasedanja l. 1883., v katerem smo se lotili volilne reforme. Nova zbornica, skoro polovica poslancev, obstoječa iz parlamentarnih začetnikov, in pred njimi predloga, izhajajoča iz sredine deželnega zbora, dobro sicer preudarjena po svoji vsebini, po glavnih potezah solidno načrtana, ali kar se postavodavne tehnike tiče, vender le sklenjena v naglici, površno izpeljana v svojem detailu. Novinec sem v legislativnih zadevah, toda navzlic temu lahko dokažem, da se volilni zakon, kakor je nastal vsled novele 29. maja 1884. dá primerjati nepravilnemu mozaiku, kateremu se pozna na prvi hip, da so ga

bili sestavljali razni umetniki in v različnem slogu. Dovolite mi le en par posebno drastičnih izgledov. Oglejte si n. pr. §. 7. starega volilnega reda dne 26. februarja 1861., kateri ni bil predručen l. 1883. ter je tedaj še danes pravokrepn po vsem svojem obsegu. Ta paragraf določuje, da so volilni okraj kmetskih občin sestavljeni iz političnih okrajev. Naravno, kajti l. 1861. bili ste uprava in pravosodje še združeni v prvih inštancah, poznali so le tako zvane „mešane okrajne urade (Gemischte Bezirksämter)“. A dandanes so ta oblastva vže zdavna ločena, volilni okraji so sestavljeni po sodnijskih okrajih, to normira volilna novela 29. maja 1884. jako precizno zlasti v §. 22., ne zmeneč se na gori citirani §. 7., ki jih sestavlja po političnih okrajih, tedaj, če gledamo na današnjo uradno razvrstitev, po okrajnih glavarstvih. Eden in isti pravokrepni volilni zakon tedaj, gospôda moja, konstruira volilni okraj kmetske občine sedaj (v §. 7.) iz političnih, (v §. 22.) in drugod pa iz sodnijskih okrajev.

To pa, gospôda moja, je očitna anomalija, katera kar upije po primerni preuredbi.

Formalne pomanjkljivosti se nadalje nahajajo v §. 27., postave 29. maja 1884., št. 6., kjer se je čisto bilo pozabilo na glavno mesto, na Ljubljano, in njen avtonomni statut. Ta paragraf namreč določa v 2., 3. in 4. alineji sledeče: „O pravočasno vloženih reklamacijah razsoja predstojnik cesarskega političnega oblastva, kateremu je občina neposredno podložna. Zoper to razsodbo se v treh dneh sme vložiti pritožba do deželnega načelnika. Razsodba deželnega načelnika je v vsakem slučaju končno veljavna“. Kaj sledi iz te določbe? Ljubljanska občina je neposredno podrejena deželnemu predsedniku, torej je deželnemu predsedniku v prvi instanci razsojevati o reklamacijah Ljubljanskih volilcev. Ali proti njegovi razsodbi sme dotični volilec v treh dneh zopet pritožiti se — kje? no, zopet pri deželnem predsedniku, kateremu je izročena končna rešitev vseh reklamacij. Iz vsega se tedaj razvidi, da tu pogrešamo v zakonu določbo, tikajočo se mesta Ljubljanskega, oziroma zadevajočo reklamacije Ljubljanskih volilcev. Ni treba naglašati, da se mora ta nedostatek odpraviti, sicer se utegnejo iz tega roditi še čudne homatije.

Najbolj sem se pa začudil, ko sem te dni baš po navodu častitega svojega sosedu, gosp. poslanca Kluna, v roko vzel volilni zakon, novelo namreč, koja smo sklenili l. 1883. ter pazno prečital posamezne paragrafe. V oči me je zbadal zlasti §. 32., kateri se bavi z volitvijo volilnih mož po kmetskih občinah ter se sklicuje na §. 39. do vštete §. 47. Precej sem si ogledal te paragrafe, a kaj sem našel? Da §. 42., kateri razpravlja način kontrole pri pisni volitvi v mestih in trgih ter v veleposestvu, niti v najmanjši zvezi ni s §. 32., ki se navzlic temu nanj sklicuje, istotako tudi §. 45. ne, v kojem se določa, kako je števati glasovnice. In tudi §. 46. govori v prvih 2. odstavkih o glasovnicah, tedaj o pismenem glasovanju, toraj se §. 32. nikakor ne tiče tudi teh alinej ne. To so pač pomanjkljivosti, katere bi morali odpraviti uže z ozirom na ugled, na častno ime našega deželnega zakonodajstva.

Se bi lahko navedel jedno ali drugo formalno hibo, toda dovolj. Le to moram svečano izjaviti, da s temi opazkami nikakor nisem nameraval očitati kaj

dotičnim gospodom, kateri so se pred dvema letoma tako hvalevredno in požrtvovalno trudili v to svrhu, da so deželi priborili ugodnejši volilni red. Storili so svojo dolžnost v polni meri, le premalo časa bilo je odmerjenega posvetovanju in tedaj je naravno, da delo, dovršeno v naglici gledé vnanje oblike, še ni po vsem opiljeno in oglašeno. Po mojem mnenju je sedaj nastopil oni čas, da ga očistimo tudi vnanji peg ter ga pregledamo v stilističnem in formalnem oziru.

Označil sem svoje stališče. Še enkrat izjavljam, da meritornih prememb ne nameravam s svojim predlogom, kajti uvidevam, da je v sedanjem deželnem zboru in pri sedanjem strankarskem razmerju absolutno nemogoče, v bistvenih točkah predručiti volilni red vojvodine kranjske in da bi bil vsak tak poskus gola potrata časa. Drugi nagibi, o katerih sem govoril so me vodili. Baš te dni prešli smo načrt zakona, po kojem naj se gozdi očistijo tujih enklav. Jaz bi mislil, da kaže tudi goščo našega volilnega zakona očistiti starih, trohnečih štorov in novozaraščenega robidovja. Opozarjam vas na obstojni volilni zakon, na volilni red od 26. februarja 1861., novelo od 10. januarja 1867. in zakon od 29. maja 1884. Po mojem mnenju bilo bi vender umestno, da napravimo iz teh divergentnih določeb jedno organično postavno celoto. Tedaj priporočam svoj predlog prav toplo visoki zbornici. Kar se tiče formalnega postopanja, nasvetujem, naj se odstopi upravnemu odseku. (Pohvala — Beifall.)

Deželni glavlar:

Vsled opravnega reda deželni zbor po utemeljeni predloga sklene brez razgovora, ali je dotični predlog kakemu odseku izročiti v pretresovanje.

Abgeordneter Baron Apfaltrern:

Ich bitte um's Wort.

Landeshauptmann:

Ich bitte, wünschen Herr Abgeordnete in formeller Beziehung zu reden?

Abgeordneter Baron Apfaltrern:

Ich habe nur eine factische Berichtigung vorzubringen.

Um eben in dem Rahmen einer factischen Berichtigung zu bleiben, kann ich auf die Ausführungen des Herrn Vorredners, wenn er auch dieselben in einer Weise, welche ich nicht genügend zu schätzen weiß, so häufig an meine Person gerichtet hat, nicht eingehen; was aber das Prinzip anbelangt, welches wir schon jüngst bei anderer Gelegenheit ausgesprochen haben, kann ich nur im Namen meiner Gefinnungsgeossen nochmals betonen, daß es nicht Mangel an Liberalismus, sondern ein viel triftigerer Grund ist, vermöge dessen wir nicht unseren Prinzipien untreu werden und uns bestimmt finden, gegen die Zuweisung dieses Antrages an einen Ausschuß im vorhinein zu stimmen, um, so viel es auf uns ankommt, für dessen Ablehnung einzustehen. Der Grund, warum ich mich lehtthin gegen den Antrag des Herrn Abgeordneten Klun ausgesprochen habe, und

auss welchem meine Parteigenossen und ich auch heute gegen den Antrag des Herrn Vorredners stimmen werden, liegt darin, weil wir es vorziehen, dass durch die Wahl als Abgeordnete in den Landtag Elemente kommen, welche die Interessen, auf welchen die ganze Verfassung aufgebaut ist, wahren und die vermöge der materiellen Lage selbst ein Interesse an den Angelegenheiten des Landes haben. Wir wollen verhindern, dass Elemente in den Landtag kommen, welche gewissen Führern nur als Folie dienen und ihnen nur durch ihre Stimme verhelfen Gesetze zu votieren, welche mit den Interessen des Landes nicht immer im Einklange stehen.

Das ist der Grund, warum wir immer gegen diese Anträge stimmen werden.

Deželni glavar:

V formalnem oziru predlaga gosp. poslanec Šuklje, da se izroči njegov samostalen nasvet upravnemu odseku.

Tisti gospodje, kateri se s tem strinjajo, naj blagovolijo se vzdigniti.

(Obvelja — Angenommen.)

5. točka odstavljam iz dnevnega reda.

6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu za l. 1884. (k prilogi 11.).

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss der Landes-Obst- und Weinbauschule in Slap pro 1884 (zur Beilage 11).

Poročevalec dr. Poklukar:

V imenu finančnega odseka poročati mi je o računskem sklepu deželne vino- in sadjarske šole na Slapu za l. 1884.

V tej zadevi v obče omenjam, da finančni odsek ni sklenil sprememb, da ni našel pravih napak, ter bodem končno predlagal, da se številke, kakor jih je predložil deželni odbor, odobré.

Samo gledé dveh stvari imam omeniti nekaj. To zadeva med stroški na strani 11. priloge 11. Tukaj nahajamo namreč pod rubriko 39. učni pripomočki, novine in knjige, da je bila v proračun sprejeta svota 100 gld. in ta se je prekoračila za 90 gld. 71 kr., tedaj za skoro 91%, kar je vsekako nekaka nepravilnost. V finančnem odseku pregledovali smo, od kod izvira ta neprimerno visoka številka. In našlo se je, da se je 1884. l. nakupilo za tamošnjo šolo precej kemikalij in priprav za kemične preiskave vina in druge pri-delke in da je samo jeden račun v ta namen znašal nad 60 gld. Tu imamo izraziti željo, da bi se take potrebe, ako nastanejo, izrazile poprej v proračunu, preden se dá deželnemu zboru na ogled, in da se še-le potem odobré, ako smo bili na to o pravem času opozorjeni. Omeniti mi je tudi, da izplačevanje teh stroškov zadeva deželo, ker ne zadenejo gospo-

darstva, ampak notranjo upravo šole. 146 gld. potrosilo se je menj, kakor je bilo v proračun postavljeno, ker je prenehala plača za enega hlapca. Vsa svota, katera presega preliminar, pa iznaša 48 gld. 65 kr.

Finančni odsek gledé tega ni stavil nobenega predloga, ampak potrebno se mu je zdelo poudarjati, da se potrebe, katere so razvidne, že poprej postavijo v proračun, da se ta pozneje ne prekorači.

Finančni odsek našel je dalje, da se je premoženje tega zaklada za l. 1884. v primeri z l. 1883. znižal za 951 gld. 24½ kr. posebno za to, ker je, kakor se v opazki navaja, k zadnji rubriki tega računskega sklepa — ki je sicer precej nerazumljivo štilizirano — bilo manj zalog postalo, in da je bilo mnogo prodanih, a ne še plačanih materialij in fabrikatov. Samo ob sebi je razumljivo, da Slapska šola nima namena množiti premoženje deželi, ampak ona ima le pomnoževati poduk v kmetijstvu in v prvi vrsti vinorejo. Tedaj tudi nima Slapski izkaz premoženja takega pomena, kakor izkaz drugih zaklad, ki imajo svojo zalogo. —

Končni zastanki stroškov znašajo 2830 gld. 20 kr., tedaj blizu 3000 gld., kar ni ravno izdatna svota, posebno če se pomisli, da tudi izkaže premoženje samo to, kar se na koncu leta nahaja v roki vodstva in ker se vsak primanjkljaj mora plačati tako ali tako iz deželne zaklada. Ako pa kaj preostaja, oddati se mora v deželni zaklad ter se tako povekšuje svota, katera je bila v trenutku sklepanja računa koncem 1884. l. nižja mimo prejšnjih let. Sicer pa predlagam v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Računski sklep Slapske šole za l. 1884. priloga 11. se odobri enako gledé prihodkov kakor stroškov in stanja premoženja“.

(Obvelja — Angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o §. 9. letnega poročila, zadevajoč ustanove.

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über §. 9 des Rechenschaftsberichtes, betreffend Stiftungen.

Poročevalec dr. Poklukar:

Tudi o tem predmetu mi je poročati v imenu finančnega odseka. Sklicujem se pri tem poročilu na opazke, katere sem ob svojem času izrekel pri proračunu ustanovnih zakladov, ker se je izrazilo ravno ono, kar je sprejel slavni zbor v proračunih in pri rešitvi onih točk, o katerih je odsek poročal zadevajoč ustanove same.

§. 9. marg. št. 1. poroča o sprejemanji sirot v obe sirotišnici leta 1884. in 1885. in o podeljevanji ustanov na roko.

Druga točka zadeva hišni red za „Marijanum“ in navod za ravnatelja zavoda, o katerem smo obširno razpravo imeli v preteklem letu. Finančni odsek nima poročati družega, kakor, da slavni zbor

sprejme to, kar je v tem delu zapopadenega, na znanje.

Enako je pri tretji točki, katera zadeva nadzovanje deželnih sirotinskih ustanovljencev v „Marianum“ po šolskih sestrah in daljni obstanek zasebne šole gledé katere je tudi že pri dotičnem proračunu za prihodnje leto razvidno, da se za podporo te šole tudi dalje še plačuje iz sirotinskega zaklada 400 gld.

4. točka zadeva oddajo deželnih sirot iz sirotišnice „Kolegium Marianum“ rokodelcem v izvežbanje. Tudi gledé tega sklicujem se na opazke, katere sem storil pri proračunu za sirotinski zaklad pri točki za potreščine, ko sem predlagal, da se za take sirote privoli podpora 500 gld. za 10 stipendij po 50 gld. To zadeva sirotinski zaklad.

5. točka zadeva „Flachenfeld-Wollwitz“ kanonikat, tudi to naj se na znanje vzame.

Enako naj se na znanje vzame točka 6., zadevajoča oddajo baron Lazarinove ustanove za zdravnika ubožnih župljanov v Krškem.

V imenu finančnega odseka tedaj predlagam:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Letno poročilo §. 9. se vzame na znanje“.

Poslanec dr. Samec:

Jaz za svojo osebo ne morem četrte točke na znanje vzeti, dokler gospod poročevalec ne naznani ali je res, da učiteljice na „Kolegium Marianum“ niso slovenščine zmožne in ali je res, da se na zasebni šoli v „Kolegium Marianum“ slovenščina ni učila, ter končno ali je res, da se učenci za nemško šolo v Ljubljani iz „Kolegium Marianum“ rekrutirajo.

Abgeordneter Deschmann:

Ich bitte, ich habe den letzten Absatz der Rede des Herrn Abgeordneten Samec nicht verstanden.

Poslanec dr. Samec:

Jaz sem na konci vprašal, je-li res, da se učenci za nemško šolo v Ljubljani iz „Kolegium Marianum“ rekrutirajo.

Landeshauptmann:

Es wurde die Frage gestellt, ob es wahr sei, daß Waisenknaben des „Collegium Marianum“ für die deutsche Schule in Laibach rekrutirt werden.

Abgeordneter Deschmann:

Die Schüler, welche sich im Marianum befinden, werden vor allem zu dem Zwecke dort erzogen, um später in ein Gewerbe überzutreten. Dies aber ist doch nicht gleich zu stellen mit der Rekrutirung für die deutsche Schule. Die Schüler besuchen entweder die städtische Volksschule, oder ein Theil derselben auch die Privatschule im Marianum, diese wird als eine sehr gute Privatschule geschildert, dem Landesauschusse ist von Seite des Herrn Landes Schulinspectors die Zusicherung gegeben worden, daß sie ebenso gut eingerichtet sei, wie eine öffentliche Schule. Aus dieser Privatschule sind einige Schüler zum Bäckerhandwerk und zu anderen Handtirungen übergetreten, allein, daß einer in eine deutsche

Schule gekommen wäre, davon ist mir gar nichts bekannt geworden. Es kommen doch auch Ausweise der betreffenden Direction an den Landesauschuß und da wurde uns bemerkt, daß — wenn ich nicht irre — 3 Schüler in das Gymnasium aufgenommen worden sind. Dies war die einzige das Unterrichtsweisen betreffende Mittheilung der Leitung des Marianums, die der Landesauschuß erhalten hat. Was die Schulschwestern anbelangt, so ist deren Einführung im vorigen Jahre erfolgt. Wie es den Herren bekannt ist, waren früher die barmherzigen Schwestern an der Anstalt mit der Oekonomie betraut, diese hatten auch die unmittelbare Aufsicht über die Kinder selbst. Es waren dies keine geprüften Lehrerinnen, sondern besonders mir in den Oekonomien versirte Ordensschwestern, wie man denn überhaupt weiß, daß die barmherzigen Schwestern ausgezeichnete Oekonomien sind. Eine von diesen Schwestern, die die Oekonomie vortrefflich geführt haben soll, ließ sich den Knaben gegenüber zu Unzufömmlichkeiten herbei, worüber in den Zeitungen viel Lärm geschlagen wurde. Das scheint die Veranlassung gewesen zu sein, daß sich die Direction an die Schulschwestern in Marburg gewendet hat, welche zur Pflege und Obforge der Knaben berufen wurden. Für den Landesauschuß lag gar kein Grund vor, dagegen eine Opposition zu erheben, da dies dem hohen Landtage bereits bei Abfassung des Statutes für das Marianum im vorigen Jahre bekannt war, und die bisher gemachten Wahrnehmungen zeigten auch, daß diese Lehrerinnen wirklich eine entsprechende Aufsicht über die Knaben führen. So viel ich wargenommen habe, sind sie auch alle des Slovenischen mächtig. Sie verfehren mit den Knaben in slovenischer, möglich auch dann und wann in deutscher Sprache, was aber der Jugend nur zum Vortheile gereicht.

Deželnega glavarja namestnik Grasselli:

Prosim besede! Vprašanju gosp. poslanca dr. Samca ustrezem lahko jaz. Kar se tiče znanja slovenskega jezika pri učiteljicah ali sestrah v Marijanišči, o tem jaz ne vem ničesar in na to je že gosp. poslanec Deschmann nekoliko odgovarjal. Kar pa se tiče obiskovanja ljudskih šol mestnih, znano mi je, da veliko število gojencev iz Marijanišča hodi v mestne ljudske šole in sicer blizo 40 teh gojencev obiskuje slovenske ljudske šole, pet pa jih je vpisanih v nemško mestno ljudsko šolo.

Pri tej priliki moram omeniti, da Marijanišče v mnogem oziru za svoje učence zahteva nekaj posebnega. Nihče se ni protivil, in tudi jaz mislim, da je želja opravičena, da se učenci iz enega razreda v šoli kolikor mogoče uvrsté v en in ist oddelek dotičnega razreda, ker to vodstvu zavoda olajša nadzorstvo, gledé učenja, zlasti gledé izdelovanja domačih nalog. Znano mi je pa, ker je bilo v c. kr. mestnem šolskem svetu slišati pritožbe o tej stvari, da vodstvo Marijanišča neki misli, da so njegovi učenci, ki obiskujejo javne ljudske mestne šole, v nekaterih ozirih izvzeti gledé propisov, ki enako veljajo za vse učence. Jaz nečem bolj na drobno spuščati se v to zadevo, moram pa izreči željo, da bi se vodstvo Marijanišča v vseh ozirih smatralo vezanim, svoje učence zmerom v enako vrsto postavljati z drugimi učenci javnih šol. Sicer pa mislim, da sem s kratkim svojim pojasnilom ustregel gosp. poslancu dr. Samcu.

Poslanec dr. Vošnjak :

Mislím da ni popolnoma ustrezno vprašanju gospoda poslanca dra. Samca. On želi namreč pozvedeti, ali tisti otroci, ki obiskujejo iz Marianišča nemško ljudsko šolo v Ljubljani, znajo nemški ali ne znajo.

Kolikor je meni znano — oficijelnega poročila nimam — kolikor iz privatnega vira vem, ne zna troje otrok iz sirotišnice, kateri obiskujejo nemško ljudsko šolo, nič nemški. Vpisani so torej bili v to šolo, ne da bi znali v šoli navadnega nemškega učnega jezika. Takrat je bilo zaradi tega veliko govora v mestu, ker se je s tem vpisovanjem umetno povečalo število otrok na nemški šoli, da bi se kazala potreba take šole. Početkom je bilo samo četrto otrok vpisanih; pozneje so iskali okoli in okoli in dobili 15 ali 16 otrok. Torej so morali iti rekrutirati jih iz vseh kotov in zašli so tudi v Marianišče. Mislím, da je s tem dokazano, da vodstvo ni opravičeno bilo, dati take otroke, ki ne znajo učnega jezika, v nemško šolo, kajti šola je za nemške otroke in nikdo se ne bo spodtikal, ako se taki otroci, ki znajo nemški, jemajo v to šolo.

Abgeordneter Deschmann :

Ich bitte, ich möchte nur bezüglich der Nationalität der Waisenknaben im Marianum ein paar Worte beifügen. So viel ich mich erinnere, befindet sich unter den Knaben ein Gottscheer, dann weiß ich, daß einige Knaben von deutschen Eltern sind, und wenn ich mich recht erinnere, so sind 4 bis 5 Kinder als der deutschen Nationalität angehörig bezeichnet. Nach meiner Ansicht dürfte also die Direction des Marianums ganz den Principien gemäß handeln, welchen der hohe Landtag zugestimmt hat, indem sie die Slovenen in slovenische, die Deutschen in deutsche Schulen eintreten läßt. Es ist auch gewissermaßen wünschenswerth, daß die von der Gemeinde eingeführte deutsche Schule sich eines zahlreichen Besuches erfreue, da die slovenischen Schulen ohnehin große Schwierigkeit haben wegen der bedeutenden Anzahl der Schüler, die Ordnung aufrecht zu erhalten.

Poročevalec dr. Poklukar :

Slavni zbor! Prav vesel sem, da se je o tem vprašanji, katerega je gospod kolega dr. Samec sprožil, nekoliko razgovarjalo, zato ker v finančnem odseku ni eden gospodov sprožil kaj takega, tedaj tudi ni imel povoda gledé tega predlog staviti.

Kar smo čuli, je nekako ponavljanje onega, kar se je lansko leto razgovarjalo pri statutu za deško sirotišnico. Takrat se je pokazalo hudo nasprotje gospoda poročevalca deželnega odbora z večino zborovo, pa potem sprejela so se pravična načela, po katerih se ima deželni odbor ravnati, oziroma vodstvo „Kolegium Marianum“. Podatki, katere je sprejel, mislim, da bodo dali deželnemu odboru priliko uvaževati notranjo upravo ter nadzorovati to zadevo in, če pride kaj krivičnega na dan, mislim, da bode deželni odbor vedel, kaj je storiti v tej zadevi.

Samo ena opazka, katero je storil gospod poročevalec deželnega odbora, ko je naglašal „Utilitätsstandpunkt“ z ozirom na nemško ljudsko šolo v Ljubljani, se mi zdi, da ne gre. Bodimo pravični

in potem ne bode nihče prilike imel pritoževati se. Končno priporočajoč nasvèt finančnega odseka izrazujem željo, da bi deželni odbor na vodstvo sirotišnice strogeje pazil, kakor do zdaj, da se ne bode nobenemu krivica godila.

Nasvetujem tedaj, da se letno poročilo §. 9., marg. št. 1.—6. na znanje vzame.

(Obvelja — Angenommen.)

8. Ustno poročilo finančnega odseka o peticijah :

a) občine Prevoje za podporo za poplačanje bolnišnih stroškov po Francetu Klopčiču.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über Petitionen :

a) der Gemeinde Prevoje um Unterstützung zu den Spitals-Verpflegskosten für Franz Klopčič.

Poročevalec dr. vitez Bleiweis :

Občina Prevoje v Kamniškem okraji, prosila je, da bi se bolniški stroški Franceta Klopčiča v znesku 161 gl. 10 kr. prevzeli na interkalarni hiralničnih ustanov. Franc Klopčič bil je namreč takrat, ko so zidali Arlberski tunel, v občinski bolnici Klösterle, ker se je bil tam blizu ponesrečil. V tej bolnici bil je 179 dni. Upravništvo bolnice poslalo je račun občini Prevoje in zahtevalo plačilo; ali ta srenja branila se je plačati te troške, ker Klösterle ni javna, ampak občinska bolnica. Prepirali so se delj časa, končno je pa občina Prevoje vendar se udala, ter hoče plačati te stroške.

Ker ima občina Prevoje za l. 1886. 40% priklade zaradi zidanja svoje lastne šole, torej prosi, da bi se ti stroški kot pravi bolnišnični stroški, katere tudi za druge okraje plačuje dežela, prevzeli in plačali iz interkalarni hiralničnih ustanov. Jaz mislim, da nikakor ne gre, da bi občina sama plačevala te bolnišnične stroške, ker se tudi za druge občine plačujejo bolnišnične stroške iz deželnega zaklada. Nasvetujem torej v imenu finančnega odseka :

Slavni deželni zbor naj sklene :

„Prošnja občine Prevoje, da bi se plačali bolniški stroški za Franceta Klopčiča iz interkalarni hiralničnih ustanov, se izroči deželnemu odboru v rešitev.“

(Obvelja — Angenommen.)

b) Marijine bratovščine v Ljubljani za podporo.

b) Der Marien-Bruderschaft in Laibach um Subvention.

Poročevalec Kersnik :

Tukajšnje društvo „Marijine bratovščine“ prosi podpore iz deželnega zaklada za zidanje lastne društ-

vene hiše. Kakor znano, obstoji to društvo več ko 100 let z namenom, da oskrbljuje svojim udom dostojen, krščanski pogreb, da popolnoma obuboženim članom po zmožnosti priskrbi razne podpore. Zdaj namerava si lastno hišo postaviti, in dobilo je podpore od finančnega ministerstva v formi, da mu je dovoljena dobrodela loterija. Finančni odsek je sicer uvaževal tako utemeljeno prošnjo, ali ker ni društvo dokazalo, da se je zidanje že začelo, ali da se je sploh dotični plan napravil in gledé na to, da nam je v mnogih slučajih skoro brezmejne podpore plačati za uboge — ni mogel priporočati te prošnje. Zatorej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja ‚Marijine bratovščine‘ v Ljubljani za podporo se ne usliši.“

Poslanec Klun:

Gotovo je, gospôda moja, da ni lahko pri obilnih prošnjah, katere od vseh strani prihajajo, prosilcem ustrezati. Vender je treba razločké delati med prošnjami zavodov, kateri imajo ustrezati občnim ali javnim namenom in med prošnjami posameznih ljudi. In mislim, da prošnja „Marijine bratovščine“ je prošnja, katera zadeva občinski in javni blagor in sicer ne samo prebivalcev mesta Ljubljanskega, ampak tudi prebivalcev vse dežele, kateri prihajajo v Ljubljano, tukaj po večletnih službah zgubijo vse svoje moči in so potem odvisni od milosrčnosti prebivalcev Ljubljanskih. Ker namerava to društvo napraviti nekako zavetišče ubogim in ker že hiralnica Ljubljanska veliko koristi mestu in deželi, pa vender še ne zadoštuje, zato mislim, da bode tudi hiša, katero namerava Marijina družba delati za onemogle, stare in hiralne ljudi, ustrezala potrebam mesta Ljubljanskega in dežele Kranjske. Imamo sicer tukaj v Ljubljani in v raznih krajih po deželi uže več manjših hiralnic, katere dobro koristijo, zato menim, da bi se naša dežela, oziroma deželni zbor, sploh zanimal za take naprave, in bi se toraj tudi pričujoča prošnja ne odbila naravnost, ampak vsaj izročila deželnemu odboru s tem nalogom, da deželni zbor to prošnjo usliši in dovoli primerno podporo, kakor hitro bode začela Marijina bratovščina zidati in se izkazala, da je delo uže pričela. Moj predlog se torej glasi:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Marijine bratovščine se izroči deželnemu odboru, da se na njo ozira in dovoli primerno podporo, kadar bo bratovščina dokazala, da je zidanje hiše pričela.“

Deželni glavar:

Želi še kdo gospodov govoriti?

(Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Podelim toraj besedo gospodu poročevalcu.

Poročevalec Kersnik:

Jaz sicer ne vidim velike razlike med stališčem gospoda predlagatelja, in mej onim, katero zavzema finančni odsek in katero sem označil z besedami, da se za to ni oziral na dotično prošnjo, ker se ni dokazalo, ali so začeli zidati in ker se niti plan ni

predložil. Menim tudi, da bi finančni odsek v nasprotnem slučaju nič ne bil imel zoper primerno podporo te družbe; ker pa ni misliti, da bodo tako hitro začeli staviti svojo hišo, zdi se mi nepotrebno dati že sedaj tako pooblastilo deželnemu odboru, katerega nasvetuje gospod predlagatelj. Počakajmo rajše do prihodnjega zasedanja, v katerem času se bode morebiti začelo nekaj delati, in potem bode deželni zbor v slučaju ponovljene prošnje njej nasproti gotovo v prijetnejšem položaji nego danes. Zatoraj pripočam predlog finančnega odseka.

Landeshauptmann:

Ich bitte die Herren aus den Nebengemächern einzutreten.

(Po malem prestanku — Nach kurzer Pause.)

Finančni odsek predlaga, da bi se prošnja Marijine bratovščine ne uslišala. Temu nasproti pa predlaga gosp. poslanec Klun (bere njegov predlog — liest dessen Antrag). To je nasproten nasvet in bomo najpred o tem glasovali.

Prosim tiste gospode, kateri so za predlog gosp. poslanca Kluna naj blagovolijo se vzdigniti.

(Se odkloni — Wird abgelehnt.)

Zdaj pa prosim tiste gospode, kateri se z nasvetom finančnega odseka strinjajo, da se vzdignejo.

(Obvelja — Angenommen.)

c) Kraškega komiteja avstrijskega turistnega kluba na Dunaji, gledé podpore za osuševanje Planinske doline.

c) Des Karst-Comité des österr. Touristen-Clubs in Wien um Subvention für Entwässerungsarbeiten im Planinathale.

Poročevalec Kersnik:

Avstrijski klub turistev na Dunaji oziroma njegov kraški komité prosi podpore in utemeljuje svojo prošnjo s tem, da hoče prihodnje leto preiskovati zlasti svet med Planino in Vrhniko, kateri je poln pozemeljskih votlin in po katerih hoče zasledati odtok vodá iz Planinske doline, in preiskovati, kako bi se zabranilo silnim povodnjim, katere pustošijo leto za letom Planinske kotle. Poznejše leta hoče prestopiti v druge doline zlasti v Loško dolino, in tam preiskavati svet v omenjenem smislu. Nekateri gospodje so imeli zadnjič že priliko, ko je gospod Franc Kraus, zastopnik tega kluba, predaval v tej dvorani, sklepati o mogočih ali nemogočih uspehih tega podvzeta. Ne more se tajiti, da je vse delo jako iluzorično; pa finančni odsek je uvaževal misel, da je treba gledé tacih uprašanj vedno nekoliko postrtovati, ker končni uspeh, ako se posreči, plačal bode vsak iztrošeni vinar stotero in stotero; in iz tega stališča predlaga finančni odsek podporo 500 gold. in sicer s tem pristavkom, da se porabi ta vsota za preiskovanje votlin med Vrhniko in Planino. Nasvetujem toraj v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Kraškemu komiteju avst. kluba turistev se dovoli podpora v namen preiskovanja sredstev za obrambo povodenj Planinske doline znesek za 500 gold. za l. 1886. iz deželnega zaklada“.

(Obvelja — Angenommen.)

d) Podpornega društva rudarskih akademikov v Ljubnjem za podporo.

d) Des Unterstütuungsvereines der Hörer an der k. k. Bergakademie in Leoben um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Podporno društvo na c. kr. rudarski akademiji v Ljubnjem prosilo je letos kakor vsako leto podpore deželnega zbora. Do zdaj to društvo ni dobilo najmanjše podpore in dosedaj tudi nikdar ni dokazalo ali res podpira dijake iz Kranjskega. Letos je finančni odsek že nasvetoval glede večine jednacij podpornih društev bodisi na Dunaji, bodisi v Gradcu razne svote v podporo, katere je slavni zbor v priznani dobrosrčnosti tudi odobril. Ker je letos znano, da studira nekoliko Kranjcev tudi na rudarski akademiji v Ljubnjem, stavl se je finančni odsek tudi gledé te prošnje na letos navadno stališče in nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Podpornemu društvu c. kr. rudarske akademije v Ljubnjem se dovoli za l. 1886. podpora 20 gold. iz deželnega zaklada“.

(Obvelja — Angenommen.)

e) Hiti Matije, bivšega učitelja, za milostno pokojnino.

e) Des Hiti Mathias, gewesenen Lehrers um Gnadenpension.

Poročevalec Šuklje:

Imenom finančnega odseka poročam o peticiji bivšega pomočnega učitelja Matije Hiti, za milostno pokojnino. Prosilec bil je v službi celih 43 let in sicer kot pomočni učitelj v več krajih naše domovine. Vender nikoli ni napravil nobenega izpita in bil je ves čas tudi le zasebni učitelj (Privatlehrer); tedaj nima nobene pravice do kake redne pokojnine. Ker se je prosilec lansko leto privolila miloščina za 5 let in v prošnji ni novih razlogov, iz katerih bi razvidno bilo, da je položaj slabši postal, stavlja finančni odsek predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja pomočnega učitelja Matije Hitija se odbije“.

(Obvelja — Angenommen.)

f) Medic Jakoba, grobokopa na ljubljanskem pokopališči, za povikšanje letne odškodnine za pokopavanje v deželni bolnici umrlih.

f) Des Medic Jakob, Todtengräbers am Laibacher Friedhofe, um Erhöhung der Jahresentlohnung für Beerdigung der im Spitale verstorbenen Individuen.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Jakob Medic, grobokop na ljubljanskem pokopališči, prosi za milostno povekšanje njegove letne odškodnine 180 gld. na 280 gld., namreč za tiste mrličke, katere on iz deželne bolnice mora pokopavati in ki so tako revni, da mora skrbeti dežela za pogreb.

Njegov oče je to službo poprej opravljal in sicer je dobival iz Jalenove ustanove 100 gld. L. 1875. stopil je s prošnjo pred deželni zbor, da bi se mu privolila odškodnina za napravo jam za take mrličke ter se mu je privolilo 60 gld. L. 1880. se je število taci mrličev pomnožilo tako, da jih je izkazal do 400 na leto, zaradi tega je deželni odbor l. 1880. zopet povekšal odškodnino od 60 gld. na 180 gld., in zraven tega dobiva grobokop iz Jalenove ustanove 100 gld., tako da ima letne odškodnine 280 gld. Ker se od l. 1880. do 1884. število v deželni bolnici umrlih bolnikov ni pomnožilo, ampak jih je blizu 400, zato ne kaže, da bi se odškodnina zopet povekšala. Finančni odsek nasvetuje: da se ta prošnja odbije.

Poslanec Klun:

Želel bi nekoliko pojasniti od gosp. poročevalca, ker ta plača, katere se je do zdaj dajala grobokopu, je vender primeroma za 400 mrličev, kateri prihajajo iz deželne bolnice, majhna. Po tem računu, mislim, dobiva on, kakor v svojej prošnji omenja, za vsako jamo in pogreb le kakih 45 krajcarjev. Ako pa pomislimo, kako dragi so delavci, in da je primoran imeti hlapce, kateri pa niso dobri, ako niso v stalno službo vzeti, in da mora pri vsakem mrliču iz deželne bolnice najmanj še jedno delalno moč uporabljati, je to res majhno plačilo. Želim toraj pojasniti, kako je z Jalenovo ustanovo, katero po naznanilu gosp. poročevalca grobokop poleg svoje plače letnih 180 gld. še dobiva, je li namreč ta ustanova v zvezi s to odškodnino, ali je le postranska dobrota, za katero bi imel grobokop opravljati še posebne dolžnosti? Ker v tem slučaju, ako ta ustanova ne nadomestuje tako rekoč štole in ni namenjena kot nekaka plača za pokopovanje mrličev, bi mislil, da je nagrada 180 gld., katero grobokop dobiva od deželnega odbora, vender le prepičla, in da bi bilo prav to prošnjo uslišati in od vsakega mrliča grobokopu privoliti 60 kr. On sicer prosi počezno odškodnino 70 kr. od vsakega mrliča, pa mislim, da bode tudi zadovoljen, ako se mu prizná 60 kr.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Jaz bi moral preobširno poročati, ko bi hotel želji gosp. predgovornika ustreči, ker bi mi treba bilo

vso zgodovino Jalenove ustanove povedati, zakaj da grobokop dobi teh 100 gl. V Jalenovi ustanovi je le toliko povedano, da se skrbi za krščanski pogreb tistih revnih, kateri nimajo nikogar, ki bi pogrebščino plačal. Ali je ta nagrada samo za duhovnika, ali je v to všteta tudi truga, ali samo jama, iz ustanovne listine ni razvidno. — Uže l. 1875. se je to vprašanje razpravljalo in se določilo, da dobi grobokop 100 gl. za pokopavanje mrličev in da ta ustanova ni le za spremljevanje duhovnov. Sicer pa prosilec ne dobiva le 45 kr., ampak 70 kr. od vsakega mrliča iz deželne bolnice; namreč iz deželnega zaklada na leto 180 gl. in iz Jalenove ustanove 100 gl. tako, da pride po 70 kr. na enega mrliča. Ali on tega v svoji prošnji ni omenil. Njegov oče, ko je naznanil l. 1880. da ima vsako leto iz deželne bolnice 400 mrličev zakopavati, je bil s tem zadovoljen, da se mu je odškodnina povečala na 280 gl., kar je tudi res prav zadosti. Njegov sin in današnji prosilec Jakob Medic pa je šele letos nastavljen bil za mežnarja in grobokopa pri sv. Krištofu, naj čaka nekaj let in če se bo pokazalo, da so stroški za pogreb večji in se število mrličev množi, se mu zna nekaj več dati; za zdaj pa naj bi se mu ne dalo več, kakor 180 gl.

Deželni glavar:

Bodemo glasovali.

Tisti gospodje, kateri se strinjajo s predlogom finančnega odseka, naj blagovolijo se vzdigniti.

(Obvelja — Angenommen.)

g) Pirnat Jarneja, ljudskega učitelja v Prečini, za 2. in 3. starostno doklado.

g) Des Pirnat Bartholomäus, Volksschullehrers in Prečna, um Bewilligung der 2. und 3. Dienstalterszulage.

Poročevalec Šuklje:

Imenom finančnega odseka mi je poročati o prošnji ljudskega učitelja v Prečini, naj se mu namreč druga službena doklada vračuni počenši od 1. januarija 1879., tretja pa od 1. januarija 1884.

Kar se te prošnje tiče, je pač res, da učitelj Pirnat slušbuje uže 32 let, da ima postavno pravico do vseh doklad in tedaj, kakor se iz tega razvidi, uže do četrte starostne doklade.

Ali postava pravi tudi, da mora učitelj izkazati se, da je vedno povoljno in z uspehom poučeval. Deželno šolsko oblastvo pa samo pravi, da prosilec ni bil vedno povoljno opravljal svojo službo. Uže lansko leto mu je deželni zbor le po milosti dovolil drugo starostno doklado. Finančni odsek je bil torej tega mnenja, da ta prošnja ni utemeljena in tedaj predlagam v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Jarneja Pirnata, učitelja v Prečini, se odbije.

(Obvelja — Angenommen.)

h) Vincencijevega društva v Ljubljani za podporo.

h) Des Vincentius-Vereines in Laibach um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Vincencijeva družba v Ljubljani je ustanovila sirotinski zavod z imenom „Marijanišče“, da sprejme tja Kranjske sirote, ki uživajo ustanove iz deželnega sirotinskega zaklada. Družba dobiva za vsakega ustanovljenca 90 gl. na leto. Zato so preskrbljeni oni s hrano, obleko, poukom in učnimi knjigami in vsemi drugimi potrebami. Društvo pravi, da je ta svota letnih 90 gl. premajhna, ter prosi, da bi se povečala na 100 gl. za vsakega rejenca. Dalje se sklicuje na silne stroške, ki jih je imelo letos z zidanjem pripravne lepe kapele v sirotišči in s tem, da je vodstvo v didaktično-pedagogičnem oziru izročilo se novo nastavljenemu strokovnjaku dr. Franju Lampetu, čigar plača provzročuje večjo potrebsčino.

Finančni odsek je res uvaževal vse to, ampak ozirati se je moral tudi na pomislek, da vsota 90 gl. na leto z ozirom na večje število sirot, vendar ni tako neznatna. Ob enem pa je pomisliti, da je ta zavod, čeravno obstoji šele kratek čas, lansko leto že 600 gl. subvencije prejel od deželnega zbora, kakor smo čuli iz letnega poročila §. 9., marg. št. 3. Zato predlagam finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Vincencijeve družbe za podporo se ne usliši.“

(Obvelja — Angenommen.)

i) Arko Matija, nadučitelja v Hrenovicah, za 3. starostno doklado in povračilo 56 gld. 65 kr. starostne doklade.

i) Des Arko Mathias, Oberlehrer in Hrenovic, um Bewilligung der 3. Dienstalterszulage und Vergütung von 56 fl. 65 fr. an Dienstalterszulagen.

Poročevalec Šuklje:

Nadučitelj Matija Arko v Hrenovicah vložil je prošnjo, da se mu povrne 56 gl. 65 kr. na starostni dokladi, katero je on po svojem mnenju prekasno bil sprejel iz normalno-šolskega zaklada. Finančni odsek je natančno pretresoval navedene nagibe te prošnje, katera je na vsaki način v zvezi z nekim načelnim vprašanjem.

Dotični prosilec je namreč res bil nastavljen uže l. 1860. in tedaj mu je po §. 87. šolske postave dné 23. aprila 1873. v istini šla ta doklada uže počenši z letom 1875., ko je namreč dovršil 15. leto. Kajti §. 87. pravi: „Prva v §. 30. zaznamovana doklada od službenih let gre že postavljenim udom učiteljstva samo tedaj, če že 15 let služijo na kaki javni ljudski šoli v kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih, nepretrgoma in z vspehom.“

Dotični učitelj je zares 15 let nepretrgoma služil, in bil je njegov pouk povoljen. S te strani ne bi bilo tedaj ugovora. Ali na nekaj drugega je treba paziti pri rešitvi te prošnje, namreč na to, da dotični nadučitelj l. 1875. ni bil stalno nameščen, temveč bil je le provizoričen nadučitelj. Finančni odsek pa je tega mnenja, da ima pravico do tacih doklad le za definitivnega imenovani, ne pa provizoričen učitelj. Prosilec je še le 1877. l. definitivno nameščen bil in stoprav s tem letom se tedaj začenja njegova pravica do starostnih doklad.

Zarad tega je finančni odsek, ki je uvaževal vse te razloge, prišel do sklepa, da ta prošnja ni zakonito utemeljena ter stavlja sledeči predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Matije Arka, nadučitelja v Hrenovicah, se odbije.“

(Obvelja — Angenommen.)

k) Društva v podporo dijakov v Novem mestu za podporo.

k) Des Studenten-Unterstützungsvereines in Rudolfswerth um Subvention.

Poročevalec Kersnik :

Vodstvo gimnazije v Novem mestu prosilo je podpore za svoj podporni dijaški zavod.

Gimnazija v Novem mestu dobiva svoje dijake večinoma le z Dolenjskega; ti pa so redkokrat toliko premožni, da bi mogli zvršiti svoje študije ne da bi jim trebalo zanašati se na razne dobrotnike in podpornike. Društvo v podporo revnih dijakov v Novem mestu ustanovljeno je bilo 1874. l. in v zadnjih letih se je slavni zbor vselej oziral na isto in dovolil navadno na leto po 200 gl. podpore. Letos pa obiskuje to gimnazijo mnogo več dijakov kakor prejšnja leta in samo v prvi razred je bilo sprejetih 49 učencev. Koliko je ubogih med njimi, si lahko misli vsak, kdor pozna dolenjske razmere.

Opomniti je treba, da je Kočevska gimnazija neprimerno na boljšem, ker ima velike dijaške ustanove, in isti je slavni zbor letos navzlic ugodnim razmeram dovolil 100 gl. podpore.

Z ozirom na vse to, nasvetuje finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Društvu v podporo revnih dijakov na gimnaziji Novem mestu se dovoli podpora za 250 gl. za l. 1886. iz deželnega zaklada.“

(Obvelja — Angenommen.)

l) „Maticе Slovenske“ v Ljubljani za podporo.

l) Der „Matica Slovenska“ in Laibach um Subvention.

Poročevalec Kersnik :

Med prošnjami v podporo, katerih je letos nepremerno veliko, bila je izročena tudi ona „Maticе Slovenske“ v Ljubljani.

To društvo je v zadnjih letih mnogo slovenskih šolskih knjig izdalo in vzlasti:

a) Pokorny - Erjavčev „Prirodopis živalstva“ v 2 natisih in 5000 iztisih;

b) Pokorny - Tuškov „Prirodopis rastlinstva s podobami“ v 3000 iztisih;

c) dr. J. Woldrich — Fr. Erjavčevo „Samotologijo“ za pripravnice v 2000 iztisih, in

d) Lavtarjevo „Geometrijo“ za učiteljsišča v 500 iztisih.

Izdanje teh neobhodno potrebnih knjig za slovenski poduk v srednjih šolah provzročilo je „Matici Slovenski“ najmanj okrglo svoto 8000 gl. stroškov. Ti stroški sami so v istini previliki, da bi bila mogla Matica pokriti jih z letnimi doneski svojih članov. Vsled tega je morala seči do glavnice. Akopprav ni bila obvezana storiti tega, priskočila je vendar slovenskemu šolstvu na pomoč v času, ko nikdo niti hotel ni slovenskih šolskih knjig zalagati. O potrebi izdavanja teh šolskih knjig ni treba govoriti.

Finančni odsek je bil prepričan, da je bilo izdavanje teh knjig za razvoj slovenskega šolstva neobhodno potrebno, in ker dokazala Matica obilen trošek, iz katerih se razvidi njena požrtvovalnost, in ker so se izdane knjige v istini po učiteljsiščih in srednjih šolah porabile, predlaga on primerno podporo.

Kakor znano, postavljena je v proračun vsako leto svota 500 gl. za podpiranje izdavanja učnih knjig za srednje šole. Iz lanskega leta je del te svote še neporabljen, kakor je to iz računskega sklepa razvidno, in tudi za prihodnje leto vidimo v proračun stavljenih 500 gl. Finančni odsek je sklenil svetovati deželnemu zboru, pooblastiti deželni odbor, da on dá „Slovenski Matici“ še ostanka iz l. 1885. ali iz zneska, ki je za prihodnje leto preliminiran za podporo izdavanja slovenskih učnih knjig za srednje šole primerne podpore, ter s tem reši predloženo prošnjo.

Nasvetujem torej v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Matici Slovenski“ se dovoli podpora tako, da se deželni odbor pooblasti, dati iz zneska, kateri je namenjen za podpiranje izdavanja šolskih knjig — že za l. 1885. potem pa iz preliminarne zneska za l. 1886. primerno podporo.

Abgeordneter Deschmann :

Ich bitte um's Wort! Ich würde mir doch eine Aufklärung erbitten. Es ist, glaube ich, nicht richtig, daß für slovenische Schulbücher nur 500 fl. eingestellt sind. (Abgeordneter Bošnjak: Pet sto goldinarjev za prihodnje leto.) Ich würde den Wunsch vorbringen, daß ein bestimmter Betrag ausgesprochen werde, welcher dem betreffenden Vereine flüssig gemacht werden soll, weil es für den Landesauschuß immer Schwierigkeiten hat, selbst zu verfügen, welche Gratifikationen aus bestimmten Crediten den Einzelnen flüssig gemacht werden

sollen. So viel ich weiß, sind im Laufe dieses Jahres den Verfassern zweier Schulbücher Remunerationen zuerkannt worden. Es wäre gewiß angezeigt, eine bestimmte Summe anzugeben, welche dem Vereine, falls er wirklich in so bedrängten Verhältnissen ist, flüssig gemacht werden soll. Es ist immerhin ein gefährliches Prinzip, wenn man einzelne Bittsteller auf den dem Landesauschusse bewilligten Credit verweist. Der Landesauschuß geräth sodann in Verlegenheit, weil die Möglichkeit häufig vor- kommt, daß eine Concurrrenz eintritt, man weiß nicht, ob sich bezüglich des zur Verfügung stehenden Creditess nicht auch andere an ihn wenden werden. Es ist dies hier um so nothwendiger, da dies ein Verein ist, der jetzt zum erstenmale beim Landtag bittlich einschreitet. Ubrigens ist der Verein Hausbesitzer (veselost na levi in klici: „fogar mehrfacher“) — Heiterkeit links und Rufe: „fogar mehrfacher“, der gewiß auch über Kapitalien verfügt. In dieser Richtung hat der Herr Bericht- erstatter uns keine Aufklärungen gegeben. Insofern nichts genaueres über die Vermögensverhältnisse des Vereines uns geboten wird, sind wir, ich und meine Gefinnungsgeoffenen, nicht in der Lage, für die Berücksichtigung eines solchen Ansinneus zu stimmen.

Poročevalec Kersnik:

Jaz sem sicer v prijetnem položaji, povedati skoro do malega natanko gosp. Deschmannu stanje gmotnih razmer Slovenske Maticе; ali jaz mislim, da to ne spada sem in je po mojem prepričanju to vprašanje popolno irrelevantno gledé rešitve prošnje za podporo. Matica nam je založila slovenskih šolskih knjig in je prav za prav priskočila deželi na pomoč, če ravno to ni bilo direktno v njenem statutarischem namenu. Ona je žrtvovala veliko denarja, kar bi bila po tradicijslji navadi zavezana dežela sama storiti, kar pa je le-ta vsled znanih razmer — opustila.

Kar se tiče predloga, da se gotova svota določi, katero bi potem deželni odbor Matici izročil, se mi vidi, da tudi tega ni potreba. Vsaj mi pri posvetovanji v finančnem odseku smo se ozirali na to, da bode deželni odbor sam dobro vedel varovati mejo, do katere sme iti. Mi smo mislili z ozirom na to, ko se je lansko leto prihranilo 200 gl., da se bode ta znesek in iz proračunjenih 500 gl. za prihodnje leto primerna svota dovolila. Mogoče je tudi, da se med tem časom več učnih knjig na svetlo spravi, in v ozki meji proračunjenih 500 gl. ali eventuelno 600 gl. bode deželni odbor lahko pravo zadel, da ne bo dežele oškodoval. Priporočam toraj predlog finančnega odseka.

Deželni glavar:

Nasprotujočega predloga nimamo, tedaj samo glasujemo o predlogu finančnega odseka.

Tisti gospodje, kateri se strinjajo s tem nasvetom, naj blagovolijo se vzdigniti.

(Obvelja — Angenommen.)

m) Društva „Národne šole“ v Ljubljani za podporo.

m) Deš Vereines „Národna šola“ in Lat- bach um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Društvo „Národna šola“ ima namen materijalno podpirati slovensko ljudsko šolstvo. Dné 1. septembra 1885. nastopilo je 14. opravilno dobo; prihodkov je imelo 1677 gld. 16 kr., a troškov 1197 gld. 93 kr. in gotovine je ostalo 432 gld. 62 kr.

Ti troški so se porabili v podporo — kakor se iz priloge vidi:

a) 50 ljudskih šol . . .	414 gld.	2 kr.
b) 55 učiteljev . . .	305 „	86 „
c) 15 ljudskih šol . . .	94 „	85 „
d) 2 učitelja . . .	13 „	13 „
vkupaj . . .	827 gld.	86 kr.

Dohodki tega društva prihajajo večinoma le iz dobrotnih darov. Tako je deželni zbor Kranjski več let dajal po 100 gld. Mestni zbor Ljubljanski 200 gld., različna društva in posamezni podporniki itak primerne svote. Tudi letos je finančni odsek na istem stališči, kakor lansko leto in predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Društvu „Národna šola“ dovoli se za l. 1886. iz deželnega zaklada 100 gld. podpore“.

(Obvelja — Angenommen.)

n) Društva v podporo bolnih vseučiliš- nikov na Dunaji za podporo.

n) Deš Vereines zur Unterstützung franter Universitäts Hörer in Wien um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Društvo v podporo bolnih velikošolcev na Du- naji prosi tudi letos izredne subvencije.

Omeniti moram, da dobi društvo s tem stalno subvencijo, da plača Kranjska dežela za vse dijake iz Kranjskega letnino pri tem društvu, v kateri na- men je preeliminiranih 200 gld. Poleg tega pa je slavni deželni zbor dovolil še vsako leto temu društvu izredno podporo. Tudi letos predlaga finančni odsek, uvaževaje priznано korist te ustanove:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Društvu v podporo bolnih visokošolcev na Du- naji se dovoli 50 gld. podpore za l. 1886. iz dežel- nega zaklada“.

(Obvelja — Angenommen.)

o) Ivana Tomšiča, urednika „Vrtec“, za podporo.

o) Deš Tomšič Johann, Redacteurs des „Vrtec“, um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vladnici, prosi letne podpore v izdavanje „Vrteca“, časopisa s po-

dobami za slovensko mladino. Gledé te prošnje finančni odsek letos ni bil v položaji, da bi bil se mogel ozirati na njo, ker je užé lansko leto izrekel, da se privoli podpora za l. 1885. enkrat za vselej. Drugič je tudi uvideval, da se ne more deželni zbor ozirati na taka privatna podvzeta, katera pri vsej javnej koristi so in ostanejo v prvi vrsti vender le privatne spekulacije. Zato predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Ivana Tomšiča, urednika „Vrtečevega“, se ne usliši.“

(Obvelja — Angenommen.)

p) Vesel Ferdinanda, učenca na akademiji za umetnosti v Monakovem, za podporo.

p) Des Befel Ferdinand, Schülers an der Akademie für bildende Künste in München, um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Čast mi je poročati slavnemu zboru v imenu finančnega odseka še o prošnjih dveh naših rojakov, umetnikov. Eden izmed teh dobil je užé podpore dvakrat v minulih zadnjih zasedanjih, drugi pa je prišel letos po dolgem prenehanji sè svojo prošnjo. Vesel Ferdinand dokazal je svoje ubožstvo in priložil tudi izvrstno spričevalo kiparske akademije v Monakovem, katero spričuje, da je prosilec talentiran in priden. Ubožno spričevalo kaže, da nema nikakega premoženja. Finančni odsek je bil na stališči svoje stare darežljivosti gledé takih utemeljenih prošenj in predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Ferdinandu Veselu se dovoli 100 gold. podpore za l. 1886. iz deželnega zaklada.“

(Obvelja — Angenommen.)

r) Ažbe Antona, slikarja v Monakovem, za podporo.

r) Des Ažbe Anton, Malers in München, um Subvention.

Poročevalec Kersnik:

Tisto velja o prošnji Antona Ažbeta, učenca iste akademije, kateri je tudi priložil spričevalo iz druge polovice šolskega leta 1884/5., katero je istotako izvrstno, kakor ono prejšnjega prosilca. Tudi gledé tega prosilca, ki je kakor prvi dokazal svoje ubožstvo, predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Antonu Ažbetu se dovoli 100 gold. podpore za l. 1886. iz deželnega zaklada.“

(Obvelja — Angenommen.)

Landeshauptmann:

Die heutige Tagesordnung ist erschöpft.

Nachträglich erlaube ich mir noch dem hohen Hause vorzulegen: Die Petition des Theaterdirectors Emanuel Westen um Abschreibung des Miethzinses der Conditorei-Lokalitäten. Überreicht vom Herrn Abgeordneten Luckmann. (Izroča se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Weiters ist mir zugekommen ein Gesuch des Philosophen-Unterstützungsvereines an der Universität in Wien um eine Subvention. (Se izroča finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Specialni odsek za vladno predlogo (priloga 38.) snide se precej po seji. Ravno tako gospodarski odsek.

Finančni odsek ima sejo ob $\frac{1}{4}$ 4. uro.

Upravni odsek ima jutri četrtek 17. t. m. ob 3. uri popoldne sejo.

Odsek za letno poročilo zboruje danes ob 4. uri popoldne.

Die nächste Sitzung bestimme ich auf Freitag den 18. d. M. mit folgender Tagesordnung.

(Glej dnevni red prihodnje seje — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Ich schließe die heutige Sitzung.

Konec seje ob $\frac{3}{4}$ 1. uri. — Schluß der Sitzung um $\frac{3}{4}$ 1 Uhr.

